

BDT2014. 3078.

Önmagában az a körülmény, hogy az önkormányzat beépítésre szánt területnek minősít ingatlanokat, nem alkalmas annak megállapítására, hogy természetveszélyeztető, illetve természetkárosító magatartást tanúsít. A védett növény és állatfaj egyedek károsítását, veszélyeztetését, vagy jogellenes zavarását a konkrét építési vagy telekalakítási engedélyezési eljárás keretében lehet vizsgálni és kifogásolni.¹

Alkalmazott jogszabály: 1996. évi LIII. tv. 65. § (1), (2) bek.

A B.-i 015/5. helyrajzi számú ingatlan a II. rendű alperes tulajdonában áll, a B. Város Építési Szabályzatáról szóló 8/2008. (II. 29.) Képviselő-testületi rendelet (HÉSZ) szerint új beépítésre szánt terület. A HÉSZ szerint, amennyiben az ingatlant érintő meglévő közterületekhez kapcsolódó Szabályozási Terven jelölt közterületek telekalakítással létrejönnek, a terület a fenti övezetnek megfelelő beépítési paraméterek alapján beépíthetővé válik. A B.-i Kommunális és Szolgáltató Kht. kérelmére B. város Jegyzője 2009. február 24-én engedélyezte a 015/5. helyrajzi számú ingatlan megosztását, amely határozat 2009. március 31-én jogerőre emelkedett. Korábban ezen a területen volt a honvédség V. úti gyakorlótere. A B.-i Kommunális és Szolgáltató Kht. részére az A. Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség a 2008. október 10. napján kelt 51963-1-7/2008. számú határozatával környezetvédelmi engedélyt adott az ingatlanon tervezett homokbánya létesítéséhez. A homokbánya területén a K. Nemzeti Park Igazgatóság mint a természetvédelmi értékek őrzője 2009. szeptember 29. napján helyszíni bejárást tartott, amely keretében megállapította, hogy a bányagödör egyik oldalfalának egy szakaszán parti fecske fészkelés volt, a telep épségben megvan, így nem állapítható meg, hogy a telep közelében olyan tevékenység folyt, ami a fészkek megsemmisülését okozhatta volna. A homokbánya egy dombján - néhány foltban - védett homoki árvalányhaj több mint ezer töves állománya volt fellelhető. A K. Nemzeti Park Igazgatóság további intézkedés megtételét nem kezdeményezte.

A 0378/53. helyrajzi számú ingatlanon korábban a honvédség Sz. úti gyakorlótere volt. A HÉSZ szerinti besorolása azonos a 015/5. helyrajzi számú ingatlan övezeti besorolásával és az ingatlanból kialakításra került a 0378/91-95. helyrajzi számú ingatlan, amely beépítésre szánt terület.

2011. január 28. napján a Képviselő-testület módosította a HÉSZ-t, módosítás tervezetét az A. Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség véleményezte, környezeti vizsgálat elvégzését nem tartotta szükségesnek. A véleményezésben részt vett a K. Nemzeti Park Igazgatóság is, amely észrevételezte, hogy szükségesnek tartja a tervezett belterületi bővítés átgondolását, különösen a két egykori katonai lőtérre (Sz. úti, V. úti) tekintettel, mivel ezek a területek az országos ökológiai hálózat részét képezik, ezért javasolták a védett és fokozottan védett természeti értékek felkutatására vonatkozó helyszíni bejárást lefolytatását a területek sorsának megnyugtató rendezése érdekében. A Nemzeti Park Igazgatóság észrevételezte, hogy a

¹ Megjelent: Bírósági Döntések Tára 2014/3/40.

természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.) 6. § (4) bekezdése alapján az egyedi tájértékek megállapítása és nyilvántartásba vétele a védett természeti területek természetvédelem kezeléséért felelős szervének feladata, és mivel a település közigazgatási területére vonatkozó egyedi tájértékkataszter még nem készült el, azt az önkormányzat együttműködésével mihamarabb szeretnék elkészíteni. Hangsúlyozta, hogy a helyi jelentőségű természeti területek védetté nyilvánítását az igazgatóság támogatja azzal, hogy a védetté nyilvánítási eljárás a Tvt. 25. §-a szerinti eljárási rendben folytatandó le. Megállapította azt is, hogy a településrendezési eszközök módosításával érintett terület hasznosítása az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendeletben szereplő Natura 2000 területekre és jelölő fajokra káros hatást nem jelent és a várható környezeti hatások nem érintenek olyan területet, amelyek hazai (országos vagy helyi), közösségi vagy más nemzetközi szintű védettséget élveznek. Ennek alapján az igazgatóság nem tartja szükségesnek az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet által meghatározott környezeti vizsgálat lefolytatását.

A volt katonai gyakorló terek bejárását követően az Sz. úti volt gyakorló tér területének terület felhasználására módosító javaslat született és a K. Nemzeti Park Igazgatóság által meghatározott terület kikerült a beépítésre szánt területből, ott módosítás folytán „értékes gyep” került feltüntetésre a HÉSZ-ben.

A B. belterület 3001. helyrajzi számú ingatlan a felperesi elnök és házastársa tulajdonában áll, a kertben védett növényfajok kerültek betelepítésre részben természetvédelmi hatósági engedély alapján és védett fehér gólya fészkek is itt található.

A felperesi egyesület célja a természet- és környezetvédelmi értékek védelme.

A felperesi egyesület a természetvédelmi értékek védelme érdekében számtalan alkalommal fellépett az I. rendű alperes egyedi közigazgatási hatósági eljárásaiban, illetve a II. rendű alperesnél a természet- és környezetvédelmi rendeletalkotás érdekében.

A felperes keresetében állította, hogy az I. rendű alperes mint engedélyező hatóság és a II. rendű alperes mint tulajdonos 2003. óta veszélyezteti a B.-i 0378/53. helyrajzi számú (az Sz. úti volt gyakorlótér) keleti ökológiai folyosón és a B.-i 015/5. helyrajzi számú (a V. úti gyakorlótér) déli ökológiai folyosón fekvő a 13/2001. (V. 9.) KÖM rendelet 1. számú mellékletében felsorolt védett, és a 3. számú mellékletében felsorolt fokozottan védett növényfajokat (többek között a homoki árvalányhaját, melynek eszmei értéke 5000 Ft és a homoki kikerics, melynek eszmei értéke szálanként 100 000 Ft). Kérte, hogy a bíróság a Tvt. 65. § (1) bekezdés *b*) pontja, valamint (2) bekezdés *a*) és *b*) pontja alapján az alpereseket tiltsa el ezeken az ingatlanokon a természet károsításától, veszélyeztetésétől, tiltsa meg a területeken és annak 100 méteres körzetében az építési tevékenységet a természetvédelmi, turisztikai, szabadidős célokat szolgáló építmények kivételével, továbbá a 3,5 tonnánál nagyobb összsúlyú gépjárművek közlekedését a konkrét beavatkozással érintett természeti területen és 100 méteres körzetében. A felperes állította, hogy az I. rendű alperes veszélyezteti a székhelyén, a B.-i 3002. helyrajzi számú ingatlanon lévő védett és fokozottan védett flórát és faunát azzal, hogy nem tiltja meg az ingatlan előtt 25 m hosszan a gépjárművek várakozását. Kérte, hogy a Tvt. 65. § (1) bekezdés *b*) pontja és (2) bekezdés *a*) és *b*) pontja alapján kötelezze az I. rendű alperest parkolási tilalom bevezetésére célforgalom kivételével.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. Jogi álláspontja az volt, hogy a 015/5. helyrajzi számú ingatlanon végzett bányászati tevékenység kapcsán a K. Nemzeti Park Igazgatóság véleményt nyilvánított és megállapította a több ezer töves árvalányhaj populáció létét, valamint a partifecske fészkek sértetlen fennálltát. A bányászati tevékenységet nem az alperesek végezték, így ezen ingatlan vonatkozásában a védett növény és állatfajok esetleges

veszélyeztetése, károsítása a területekre nem róható. A 015/5. helyrajzi számú, valamint a 0378/53. helyrajzi számú ingatlanon lévő ökológiai folyosón a II. rendű alperes területrendezési elképzelései természeti értékek veszélyeztetését, károsítását nem jelentik, ugyanis a becsatolt iratokból kitűnik, hogy B. város Képviselő-testülete a HÉSZ módosításakor a K. Nemzeti Park Igazgatóság által megfogalmazottak alapján éppen a természeti értékek védelme érdekében hajtott végre rendeletmódosítást, értékes gyepet nyilvánította a 015/5. helyrajzi számú ingatlan egy jelentős részét. Arra nem merült fel adat, hogy az érintett ingatlanokon korábban az alperesek tényleges természetkárosító tevékenységet vagy olyan magatartást tanúsítottak volna, amely közvetlenül a természeti értékeket veszélyezteti. Önmagában az a körülmény, hogy az önkormányzat beépítésre szánt területnek minősítette a fenti ingatlanokat, annak megállapítására nem alkalmas, hogy természetveszélyeztető, illetve károsító magatartást tanúsított. Amennyiben pedig konkrét építési vagy telekalakítási engedélyezési eljárás keretében védett növény és állatfaj egyedének károsítását, veszélyeztetését, vagy jogellenes zavarását észleli a felperes, úgy ezzel összefüggő eljárást kezdeményezhet. Megállapította, hogy a felperes székhelyeül szolgáló 3002. helyrajzi számú ingatlanon esetleges, de nem bizonyított veszélyeztető, károkozó magatartást nem az alperesek fejthetik ki, ezért az alperesekkel szemben ezzel összefüggésben megalapozott kereset nem terjeszhető elő. A kereset elutasítása viszont nem érinti a felperes azon jogát, hogy az önkormányzattól vagy más állami szervtől intézkedés megtételét kérjék.

Az első fokú ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést.

A fellebbezés alaptalan.

Az ítélet tábla előjáróban leszögezi, hogy önkormányzati rendeletek törvényességének, illetve alkotmányellenességének vizsgálata nem tartozik polgári peres bíróság hatáskörébe, így minden ezzel összefüggő felperesi tényállítás, hivatkozás a jelen per szempontjából figyelmen kívül marad. Az 1996. évi LIII. törvény (Tvt.) 65. § (1) bekezdés *a*) pontja szerinti közigazgatási típusú intézkedés polgári peres eljárásban ugyancsak nem kérhető. Polgári per kezdeményezésére kizárólag a Tvt. 65. § (1) bekezdés *b*) pontja alapján kerülhet sor, amikor a védett természeti érték, terület károsítója, veszélyeztetője ellen kezdeményezhet pert a természet védelme érdekében a természetvédelmi célú társadalmi szervezet. Ebben a perben a Tvt. 65. § (2) bekezdés *a*) és *b*) pontja értelmében kizárólag az kérhető, hogy a bíróság a veszélyeztetőt, károsítót tiltsa el a jogsértő magatartástól, illetve kötelezze a kár megelőzéséhez szükséges intézkedések megtételére. A természetvédelemmel összefüggő jogvédelmi eszközrendszer szabályait együttesen mérlegelve arra a következtetésre lehet jutni, hogy polgári peres eljárásban közigazgatási intézkedés elrendelése nem kérhető.

A fentiekre tekintettel a polgári perben előterjeszhető kereset szempontjából releváns és a felperes által körülírt, s ebben a körben az elsőfokú bíróság által megfelelően vizsgált természetkárosító, vagy veszélyeztető magatartások alperesek részéről való elkövetése nem bizonyított, ennek hiányában pedig az alperesekkel szemben polgári perben levonható jogkövetkezmények alkalmazására (tevésre kötelezésre, vagy eltiltásra) nem kerülhet sor. **Azzal a másodfokú bíróság egyetért, hogy egy terület ipari és lakóövezeti beépítési övezetbe sorolása önmagában sem természetveszélyeztető, sem természetkárosító magatartást nem valósíthat meg. Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság arra, hogy egy konkrét ingatlan esetleges beépítése során a Tvt. rendelkezéseinek betartásával, a természet és táj védelmére vonatkozó jogi rendelkezések figyelembevételével szükséges megadni az építési engedélyt. Amennyiben egy ilyen konkrét építési hatósági eljárásban a természetvédelemmel összefüggő jogi rendelkezések betartásának hiányára lehet következtetni, úgy az ezzel kapcsolatos jogorvoslati lehetőségek**

közigazgatási típusú eljárásban (esetlegesen ahhoz kapcsolódó közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatában) vehetők igénybe. A bányászati tevékenység, illetve a felperesi székhelyingatlan előtti terület vonatkozásában a felperes által megjelölt természetveszélyeztető, vagy károsító magatartások nem állapíthatók meg. Pusztán a területeken fellelhető védett növények, vagy fokozottan védett növények léte ugyanis még nem alapozza meg az alperesek részéről a felperes által állított természetveszélyeztető, vagy károsító magatartás elkövetését. A felperes kereseti kérelméhez írt mértékben az elsőfokú bíróság a felperes által állított természetkárosítás, illetve természetveszélyeztetés kérdését megfelelően vizsgálta, és miután egyetlen, perben érintett ingatlan vonatkozásában sem lehet a polgári perben kérhető keretek között megállapítani az alperesi természetveszélyeztető, vagy természetkárosító magatartásokat, így helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a felperesi kereset megalapozatlan.

A fellebbezésben hivatkozott 2005. évi XVII. törvény a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény módosításáról és az egyes közigazgatási nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról szól. E jogszabály fellebbezésben hivatkozott 2. § (1) bekezdése a bíróság számára közigazgatási hatóság eljárás lefolytatására történő kötelezését teszi lehetővé, amennyiben a közigazgatási hatóság jogszabályban meghatározott eljárási kötelezettségének nem tesz eleget. Ennek a nem peres eljárásnak a szabályai lényegesen eltérnek a Tvt. 65. § (1) bekezdés *b*) pontja alapján kezdeményezhető polgári peres eljárás szabályaitól, és a Tvt. 65. § (1) bekezdés *b*) pontja szerinti eljárásban a Tvt. 65. § (2) bekezdés szerinti kérelmeken túl a kizárólag a sajátos, nemperes eljárásban kérhető közigazgatási hatóság eljárás lefolytatására kötelezése nem kérhető. (Szegedi Ítéltábla Pf. III. 20 356/2011.)